

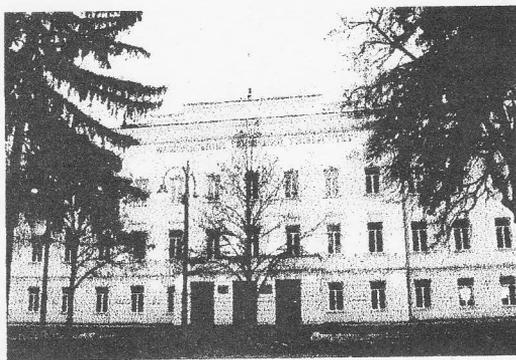

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
Головне управління юстиції України
в Полтавській області
Департамент освіти і науки
Полтавської обласної державної адміністрації
Київський національний університет
імені Вадима Гетьмана
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції

28 березня 2013 року

Полтава 2013

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Обласне управління юстиції України в Полтавській області
Департамент освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації
Київський національний університет імені Вадима Гетьмана
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції
28 березня 2013 року

Полтава 2013

ББК Х404.3(4Укр)
УДК 347.771.78(477)
П78

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

М.І. Лахижа, д. держ. упр., доцент;
В.Я. Чевганова, к.е.н., професор кафедри економіки підприємства
Полтавського національного технічного університету ім. Юрія Кондратюка;
В.М. Божко, к.ю.н., доцент;
О.О. Скрильник, к.ю.н., доцент кафедри державного управління і права
Полтавського національного технічного університету ім. Юрія Кондратюка

**Проблеми та перспективи удосконалення управління
інтелектуальною власністю:** Матеріали Всеукраїнської науково-
практичної конференції, 28 березня 2013 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2013. –
176 с.

ISBN 978-966-616-110-2

У збірнику матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції
розглядаються теоретичні та практичні аспекти формування й використання
інтелектуального капіталу; комерціалізації інтелектуальної власності; особливості
правового режиму об'єктів інтелектуальної власності в умовах глобалізації та правове
регулювання відносин, об'єктами яких вони є; а також управління інтелектуальною
власністю в системі органів державної влади, місцевого самоврядування, вищих
навчальних закладах та науково-дослідних установах.

Розрахований на наукових, науково-педагогічних працівників вищих навчальних
закладів та науково-дослідних установ, фахівців з управління інтелектуальною
власністю, працівників органів державної влади, місцевого самоврядування, діяльність
яких пов'язана з об'єктами інтелектуальної власності, а також на студентів, аспірантів,
докторантів та широкий читачський загал, котрий цікавиться проблемами використання
та перспективами удосконалення управлінням інтелектуальною власністю.

ББК Х404.3(4Укр)
УДК 347.771.78(477)

Матеріали друкуються мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори

ISBN 978-966-616-110-2

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ЗМІСТ

Секція 1

Інтелектуальний капітал як основа інформаційного суспільства

<i>Базавлук Н.Г.</i> Конкуренентоспроможність економіки у контексті аналізу інтелектуального капіталу.....	6
<i>Калініченко Л.Л.</i> Інтелектуальний капітал як фактор підвищення конкурентоспроможності країни.....	9
<i>Коренюк Л.В.</i> Формування чинників інноваційного розвитку галузей національної економіки.....	11
<i>Махомет Ю.В.</i> Факторний аналіз інтелектуального потенціалу регіону згідно ресурсного підходу.....	14
<i>Мещеряков И.Г.</i> Типы организационных инноваций.....	17
<i>Момот Т.В., Мамонов К.А.</i> Вартісно-орієнтоване управління капіталом бренду будівельних корпоративних підприємств: стейкхолдерна стратегія впровадження.....	22
<i>Ринейська Л.С.</i> Роль інноваційних технологій як складової інтелектуального капіталу в розвитку сучасної глобальної економіки.....	27
<i>Severyn Oleksii A., Ageicheva Anna A.</i> Current situation and main intellectual property development trends in Ukraine.....	30
<i>Студінський В.А.</i> До питання соціально-економічної природи інтелектуального капіталу.....	33
<i>Хадарцев О.В.</i> Інтелектуальний капітал у ресурсному забезпеченні економіки регіону.....	36
<i>Чевганова В.Я., Григорєва О.В.</i> Економічні аспекти захисту прав інтелектуальної власності.....	39

Секція 2

Комерціалізація інтелектуальної власності

<i>Бойко В. В.</i> Щодо поняття нематеріальних активів.....	43
<i>Васюта В.Б., Васюта В.В.</i> Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності вищих навчальних закладів.....	46
<i>Глоба С.В.</i> Інноваційна політика у сфері туристичної діяльності на регіональному рівні.....	49
<i>Гусь А.В.</i> Права интеллектуальной собственности как элемент нематериальных активов.....	52
<i>Жучкова Г.А.</i> Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності.....	55
<i>Іваницька С.Б., Савело Л.В.</i> Необхідність комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності як умова досягнення конкурентних переваг.....	58
<i>Левовшко Н.В.</i> Фактор-рейтинговое исследование критерия интеллектуального потенциала предприятия.....	60

Секція 1

Інтелектуальний капітал як основа інформаційного суспільства

Базавлук Наталія Григорівна,

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
асистент кафедри міжнародної економіки*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ У КОНТЕКСТІ АНАЛІЗУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

У сучасних умовах розвитку світового господарства конкурентоспроможність національної економіки визначається інтелектуальним капіталом суспільства – здатністю його нагромаджувати та раціонально використовувати. Визнання того, що нематеріальні активи є одним з найбільш важливих джерел конкурентоспроможності економіки країни, викликало потребу кращого розуміння сутності та структури інтелектуального капіталу, пошуку ефективної методики його оцінки.

Зарубіжні та вітчизняні науковці розглядають інтелектуальний капітал як джерело економічного зростання та розвитку підприємства, регіону та країни в цілому. Л. Едвінсон та К. Лін визначають інтелектуальний капітал як знання, інформацію, інтелектуальну власність, досвід, які можуть бути використані для створення економічного добробуту та є майбутньою можливістю отримання прибутку [2, с. 1]. О. Бутнік-Сіверський зазначає, що інтелектуальний капітал – це створений або придбаний інтелектуальний продукт, який має вартісну оцінку, утримується суб'єктом господарювання з метою ймовірності одержання прибутку (доданої вартості) [1, с. 27].

Враховуючи важливість нематеріальних активів, інтелектуальний капітал країни потребує комплексної системи показників оцінки. У дослідженні «Національний інтелектуальний капітал. Порівняння 40 країн світу» К. Лін та Л. Едвінсон запропонували власну модель оцінки

національного інтелектуального капіталу, яка базується на кількісних та якісних показниках. За цією методикою визначено узагальнений індекс національного інтелектуального капіталу 40 країн світу NICI40 (National Intellectual Capital Indices for 40 countries).

Модель NICI40 передбачає оцінку інтелектуального капіталу за 5 структурними компонентами: 1) людський капітал (наявність професійної робочої сили, організація навчання персоналу, писемність населення, вища освіта, кількість користувачів Інтернетом, витрати на освіту як відсоток ВВП); 2) ринковий капітал (податкове стимулювання, спільна діяльність з іноземними інвесторами, відкритість для світової культури, прозорість політики уряду, направленість на глобалізацію, імідж країни, обсяги експорту); 3) процесний капітал (конкуренція у бізнес-середовищі, ефективність уряду, захист прав інтелектуальної власності, доступність капіталу, кількість комп'ютерів на душу населення, легкість створення нового підприємства, кількість користувачів мобільними телефонами); 4) капітал відновлення (витрати підприємств на дослідження і розвиток, витрати на дослідження і розвиток як відсоток ВВП, зайнятість у сфері дослідження і розвитку, кооперація між університетами та підприємствами, кількість наукових статей на душу населення, кількість патентів на душу населення); 5) фінансовий капітал (ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності) (табл. 1).

Слід зазначити, що країнам Північної Європи притаманний високий ступінь розвитку національного інтелектуального капіталу – п'ять північноєвропейських країн входять до десятки лідерів. Фінляндія лідирує за показником процесного капіталу, Норвегія – за фінансовим капіталом, Данія – за людським капіталом і є другою за процесним капіталом. Швеція посідає друге місце за людським капіталом і капіталом відновлення. Фінляндія, Швеція, Данія, Ісландія і Норвегія інвестують значну частку ВВП у сферу освіти – 5,4 – 7,4 %, а також у дослідження і розвиток – 1,57 – 3,64 % ВВП. Високий рівень розвитку інтелектуального капіталу в країнах

Північної Європи обумовлений ефективною соціальною системою, яка надає безкоштовно або субсидує вищу освіту, що сприяє розвитку кваліфікованих кадрів.

Таблиця 1

Країни-лідери за індексом національного інтелектуального капіталу [2, с. 25].

Країна	Узагальнений індекс NCSI40		Індекс людського капіталу		Індекс ринкового капіталу		Індекс процесного капіталу		Індекс капіталу відновлення		Індекс фінансового капіталу	
	значення	рейтинг	значення	рейтинг	значення	рейтинг	значення	рейтинг	значення	рейтинг	значення	рейтинг
Фінляндія	39,03	1	7,79	4	6,61	5	7,71	1	7,36	3	9,56	18
Швеція	38,89	2	7,89	2	6,31	10	7,18	4	7,78	2	9,63	13
Швейцарія	38,24	3	7,17	8	6,26	12	7,04	6	7,99	1	9,78	4
Данія	37,69	4	8,15	1	6,62	4	7,42	2	5,81	7	9,69	9
США	37,53	5	7,60	6	5,91	17	6,97	8	7,16	4	9,88	2
Сінгапур	36,65	6	6,39	18	8,39	1	7,25	3	4,77	13	9,85	3
Ісландія	35,80	7	7,58	7	6,55	7	6,86	9	5,14	9	9,67	10
Нідерланди	35,56	8	6,89	11	6,95	3	6,79	10	5,21	8	9,73	5
Норвегія	35,45	9	7,72	5	5,96	15	7,06	5	4,71	14	10,00	1
Канада	35,26	10	7,84	3	6,31	9	6,57	12	4,84	12	9,71	6

Примітка: вихідні дані 1995 – 2008 рр.

Висока позиція Швейцарії у рейтингу за індексом інтелектуального капіталу (2 місце) обумовлена найвищим у світі показником капіталу відновлення. Країна входить до трійки лідерів за такими показниками: частка ВВП на дослідження і розвиток, кількість триадних патентів, торгових марок та наукових публікацій на душу населення. США займають нижчу позицію за рівнем інтелектуального капіталу, ніж країни Північної Європи (5 місце). В основному, це обумовлено низьким показником ринкового капіталу (17 позиція). США посідають 6 місце за людським капіталом, проте показник успішності учнів у цій країні є невисоким. У майбутньому країнам з низькими показниками успішності учнів доведеться витратити більше часу і ресурсів на розвиток кваліфікованої робочої сили та проведення навчання співробітників. Тому проблема якісного навчання школярів у США потребує вирішення.

Слід зазначити, що для довготермінового розвитку країни особливу увагу необхідно приділяти людському капіталу та капіталу відновлення, які є основними чинниками стійкого економічного зростання; для

короткострокового економічного прогресу необхідно розвивати ринковий та процесний капітал [2, с. 315]. Подальшого дослідження потребує проблема забезпечення конкурентоспроможності країни у контексті впливу змін людського капіталу та капіталу відновлення на процесний капітал.

Література

1. Бутнік-Сіверський О.Б. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект / О.Б. Бутнік-Сіверський // Інтелектуальний капітал. – 2002. – № 1. – С. 16 – 27.
2. Lin C.Y.-Y. National Intellectual Capital: A Comparison of 40 Countries/ C.Y.-Y. Lin, L. Edvinsson. – New York: Springer, 2011. – 392 p.

Калініченко Людмила Леонідівна

*Українська державна академія залізничного транспорту,
кандидат економічних наук, доцент*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ

У новій інформаційній економіці — економіці, заснованій на знаннях, джерело продуктивності полягає в технології генерування знань. Знання, навички і виробничий досвід конкретних людей забезпечує економічну конкурентоспроможність країни, що ототожнюється із зростанням життєвих стандартів і прискоренням економічного зросту. Підвищення національної конкурентоспроможності тісно пов'язано з підтримкою підприємницької діяльності. Основна проблема сучасного підприємництва – відсутність нового інноваційно-креативного мислення, нових концепцій, теорій, методів, механізмів переходу до інноваційного розвитку. Для подолання цих проблем необхідно формування системи інтелектуального забезпечення підприємництва, націленої на розвиток інтелектуальних ресурсів, інтелектуалізацію всіх суб'єктів господарської системи, відтворення й ефективний трансфер знань між ними. Це в свою чергу

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

Комп'ютерна верстка – О.О. Скрильник

Підписано до друку 20.03.2013 р. Формат 60x84 1/16.

Папір ксерокс. RISO.

Ум.друк.арк. – 7,4.

Тираж 100 прим.

Макет та тиражування виконано в поліграфічному центрі
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка
36011, Полтава, Першотравневий проспект, 24
Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції
Серія ДК, № 3130 від 06.03.2008 р.
